

duin lähtemään lopullisesti pois paikkakunnalta, joten en tiedä lähetikö tuo pariskunta samalla kertaa toisten mukana pois. Voi melkoisen varmasti olettaa kurjen pesineen Länsinevalla 1941 vaikka pesää tai poikasia ei näkynytäkään.

Lyrurus tetrix (L.). Kanalinnuista yleisin ja runsaslukuisin.

Tetrao urogallus L. Huomattavasti harvinaisempi kuin teeri, mutta pesi kuitenkin seudulla.

Tetrastes bonasia (L.). Metsoa paljon yleisempi, kanalinnuista lukumäärältään teeren jälkeen seuraava.

Perdix perdix (L.). Vain muutaman kerran tapasin peltopyyparven, eikä se paikkakuntalaistenkaan kertoman mukaan ollut kovin-kaan yleinen.

Summary: The Birds of the southwestern part of Ylistaro parish. The area studied (62° 55' N, 22° 35' E) by the author in the years 1940—41 is wooded country with mostly comparatively small scattered villages surrounded by cultivated fields. There are no lakes nor greater streams. A peat bog was remarkable as a breeding place for a pair of peregrine hawks. The bird fauna of this part of Finland has attracted the attention of our ornithologists to a very small degree and is in fact very trivial. The known breeding places of the *Rook* are still few in Finland. A small rookery (5 nests) was found. The *House Sparrow* is of course a common resident, but the sparrows which breed in the smaller isolated villages migrate for the winter to the centre of cultivation and traffic whereas such a species as the *Yellowhammer* winters in its breeding areas.

Kvantitativa data över fågelfaunan i några begränsade skärgårdsområden i södra Finland.

GÖRAN BERGMAN.

Under de senaste decennierna ha kvantitativa undersökningar över fågelfaunan utförts i betydande delar av vår skärgård. Tyvärr ha ännu icke samtliga forskare bragt sina resultat till offentligheten. När alla utförda undersökningar publicerats får man en god bild av den marina fågelfaunans kvantitativa sammansättning i största delen av södra Finlands skärgård. I det följande redogöres för några mindre, hittills opublicerade undersökningar över fågelfaunan i skärgården som jag utfört åren 1939—1945. Mina taxeringar över

fågelbeståndet omfattade främst fågelfaunan på skoglösa skär i yttre skärgården. Skogklädda skär undersöktes blott i begränsad utsträckning, beroende på att det är synnerligen tidsödande att genomsöka skogklädda holmar så noggrannt att tillförlitliga värden över simfågelfaunan erhålles. Uppgifter över skogklädda holmars fågelfauna ha ej heller samma värde som beträffande skoglösa skär, då man ej kan räkna med en fullständig taxering av de skogklädda skären i hela vår skärgård.

1. Taxeringar i Houtskär.

Fjärden norrom Mossala ($60^{\circ} 17'$; $21^{\circ} 23'$), 5. VII. 1939. Zonalt hör trakten till en fjärdskärgård av mellersta skärgårds-typ¹⁾. En grupp på 3 små, delvis med al, en och *Cynanchum vincetoxicum* bevuxna, delvis helt skoglösa små låga klippor med strandvegetation. Stränderna dels steniga, dels flacka berghällar.

1. (Al- och enbevuxen, yta ca 5000 m²): *Sterna hirundo* 3, *Sterna macrura* 2, *Somateria mollissima* 2, *Oidemia fusca* 1, *Anser anser* 1, *Tringa totanus* 1.

2. (Stenig håll, yta ca 1000 m²): *Sterna hirundo* 2, *Larus canus* 1.

3. (Som föreg.): inga häckfåglar.

2. Taxeringar i Dragsfjärd och Nagu.

Taxering av *Larus*-arter på Gullkronafjärdens skoglösa kobbar ($60^{\circ} 00'$ — $60^{\circ} 2,5'$; $22^{\circ} 13'$ — $22^{\circ} 21'$), 2. VII. 1945.

Östra Dömaskär: inga måsfåglar.

Västerharu: *Larus fuscus* 4, *Larus argentatus* 2.

Västerharu Långkläpp: *Larus marinus* 1.

Rödkläpp: *Larus canus* 2.

Norrharu: *Larus fuscus* 19.

Liten klack vid Hälsingholm: inga måsfåglar.

Remmarkläpparna (små klackar): inga måsfåglar.

Ljusskär: inga måsfåglar.

Prackskär (kobb med stenrös och enar): *Larus canus* 3.

Beträffande fågelfaunan i övrigt kunde konstateras: ejder kring kobbarna 7 ♀♀ med 33 ungar samt 5 juv., svärta 1 ♂, storskrake

¹⁾ Jfr. v. HAARTMAN 1945: Zur Biologie der Wasser- und Ufervögel im Schärenmeer Südwestfinnlands. Acta Zool. Fenn. 44.

1 ruggande indiv. Inga silvertärnor och blott 2 fisktärnor observerades, de sistnämnda hade möjligen häckat på Rödkläpp. En skrântärna passerade i riktning WSW med fisk i näbben.

3. *Fågelfaunan i Nothamns skyddsområde i Snappertuna* (59° 52'—59° 55'; 23° 40'—23° 45').

Taxeringar 30. VI.—2. VII. 1939.

Över denna fågelrika skärgård har sedan SUNDSTRÖMS kring år 1920 utförda undersökningar ingenting publicerats ¹⁾. Även i SUNDSTRÖMS arbete ingående data över Nothamnstrakten äro dock ofullständiga beträffande individantalet och erbjuda icke något egentligt jämförelsematerial för mina undersökningar. Dessa utfördes på uppmaning av markägaren, d. v. s. AB Nothamn, på vars försorg trakten sedan länge är praktiskt taget helt fridlyst. Utöver själva Nothamnsområdet undersöktes också några i havsbandet närmast österom Nothamn belägna kobbar. Allt som allt undersöktes skärgården mellan Utterharun och Sandskär (23° 40') och de omedelbart invid detta belägna små klipporna och kobbarna i väster och linjen Gästans—Briggharun i öster (23° 46'). Fågelfaunan på samtliga skoglösa skär taxerades möjligast noggrannt. Därjämte taxerades även de skogklädda holmarnas fågelfauna i avseende å de egentliga skärgårdsfåglarna så noggrannt som den begränsade tiden medgav.

I tabellen sid. 29 upptas totalantalet par av de olika arterna inom det taxerade området samt, såsom lämpliga jämförelsedata med avseende å andra skärgårdsområden, antalet par i medeltal per skär, baserat på taxeringen av 15 skoglösa klippor i den yttersta skärgården. Beträffande fågelfaunan vid Nothamn förtjänar utöver de i tabellen givna siffrorna följande omnämnas. Ejdern var talrik. De flesta ejdrarna häckade på de yttre skogklädda skären, men också på holmar rätt långt inåt såsom Furuskär och Söderskär fanns flere kläckta ejderbon. Pracka och storskrake voro vanliga och flertalet par häckade på de skogklädda holmarna. Som ett kuriosum må nämnas att i den ensamma ihåliga asken på Askskär som givit klippan dess namn, fanns ett storskrakbo med 6 ruvade ägg. Gräsandens, såsom f. ö. alla simänders antal är svårt att fast-

¹⁾ K. E. SUNDSTRÖM 1927: Ökologisch-geographische Studien über die Vogelfauna der Gegend von Ekenäs. Acta Zool. Fenn. 3.

A r t	N o t h a m n			R i s h o l m	
	På 15 klippor i yttre skärg.	Par per klippa medeltal	Totalbestånd (inklusive holmar i mellersta skärgården)	På 16 klippor	Par per klippa medeltal
<i>Larus marinus</i>	4	0.27	4	1	0.06
” <i>canus</i>	23	1.5	30	57	3.7
” <i>fuscus</i>	42	2.8	45	50	3.1
” <i>argentatus</i>	2	0.13	2	7	0.4
<i>Sterna hirundo</i>	6	0.4	20	39	2.4
” <i>macrura</i>	6	0.4	10	7	0.4
<i>Hydroprogne caspia</i>	?		?	1	0.06
<i>Somateria mollissima</i>	32	2.1	ca 200		
<i>Oidemia fusca</i>	5	0.3	ca. 20	2	0.1
<i>Nyroca fuligula</i>	9	0.6	23	8	0.5
<i>Mergus merganser</i>	1	0.06	ca 12		
” <i>serrator</i>	1	0.06	ca. 12	1	0.06
<i>Anas platyrhyncha</i>			ca. 10		
<i>Spatula clypeata</i>			1	1	0.06
<i>Uria grylle</i>	12	0.8	ca. 30	9	0.5
<i>Tringa totanus</i>	4	0.26	6	3	0.2
<i>Haematopus ostralegus</i>			3		
<i>Arenaria interpres</i>	7	0.46	8	3	0.2
<i>Charadrius hiaticula</i>	1	0.06	1		
” <i>dubius</i>	1	0.06	1		
<i>På skoglösa skär häckande:</i>					
<i>Corvus cornix</i>				1	0.06
<i>Fringilla coelebs</i>				1	0.06
<i>Motacilla alba</i>	4	0.26		5	0.3
<i>Anthus pratensis</i>	2	0.13		1	0.06
” <i>spinoletta littoralis</i>	1	0.06	1		
<i>Phylloscopus trochilus</i>				2	0.1
<i>Oenanthe oenanthe</i>	2	0.13		3	0.2
Par sammanlagt	165		ca. 440	202	

ställa, men 4 kullar observerades. På Utterharun häckade i det branta stupet mot W ett 10-tal par tobisgrisslor, men uttrarna, av vilka en sågs på platsen, hade plundrat de flesta bona. Utöver denna koloni funnos enstaka par och ett par små kolonier i de yttre

delarna av området. Tordmular konstaterades icke år 1939 i Nothamnsområdet, men Utterharuns stup har vissa år hyst häckande tordmular (1 par 18. VI. 1936, E. Fabricius, muntl. meddelande). En skrântärna observerades två gånger kretsas kring Briggharun utanför Skälö, där arten häckat år 1936. (E. Fabricius, muntl. meddelande.) Detta år kunde dock icke häckning fastställas. Havstruten häckade inom det område jag undersökte i 4 par, men i närmaste grannskap fanns ytterligare minst lika många par (Sköldharutrakten och Ytterlandstrakten). Insamlade spybollar av havstrut innehöllo rikliga rester av ejderungar.

4. Taxeringar inom Porkala-området.

Såsom ett bidrag till Porkalatraktens fågelfauna förtjänar häckfågelbeståndet på några av Barösundsfiärdens klippor ett omnämnande.

Ådgrund (60° 00.5'; 24° 17'), taxerat VI.—VII. 1938. *Larus fuscus* 6, *Sterna hirundo* 4, *Sterna macrura* 6, *Somateria mollissima* 3, *Charadrius hiaticula* 1, *Arenaria interpres* 1, *Tringa totanus* 1, *Motacilla alba* 1.

Högharun (59° 57'; 24° 20'), taxerad VI.—VII. 1938: *Larus fuscus* 1, *Larus canus* 1, *Sterna hirundo* 12, *Sterna macrura* 2, *Nyroca fuligula* 1, *Somateria mollissima* 1, *Arenaria interpres* 1.

3 små kala klackar 1 km ENE om Ådgrund. Taxerade VI.—VII. 1938. 1) *Larus marinus* 1; 2) inga häckfåglar; 3) *Larus marinus* 1, *Larus canus* 1.

5. Fågelfaunan kring Risholm och Kjefsalö i Pernå skärgård (ca 60° 15'; 26° 10').

Såsom Nordenskiöld-Samfundets stipendiat besökte jag 18.—23. VI. 1945 ifrågavarande del av den i ornitologiskt hänseende hittills i jämförelse med de åländska, åboländska och västnyländska skärgårdarna rätt mycket försummade östnyländska skärgården. Det område som undersöktes utgör i huvudsak de skoglösa skären kring Risholm och på västra Kjefsalöfjärden samt därtill några små klippor och stengrund kring Lövä vid Boistö. Området begränsas vid Risholm i söder av linjen Iglashäll—Storhäll—Korvören—Kråkskär och ligger på gränsen mellan yttre och mellersta skärgårdszonen. Avståndet till Orregrund och Aspskärs fågelskyddsområde utgör 5—15 km. Sammanlagt 16 skär taxerades noggrannt. I tabellen, sid. 29 ingår en sammanställning av dessa taxeringar upptagande art, totala parantalet per art och parantal i medeltal per skär.

Tyvärr hade samtliga skär där fåglar i större mängd häckade blivit utsatta för en hänsynslös äggning, vilket i hög grad försvårade taxeringsarbetet i allmänhet och främst gjorde antalet simfåglar svårt att bestämma. Beträffande fågelfaunan i övrigt må nämnas: Ejder observerades blott en gång (♀ med 5 ungar Risholm 22. VI.). Även storskraken var påfallande fåtalig (blott 1 indiv.). Prackan och svärtan voro däremot påfallande allmänna. 2 grågäss sågos 19. VI. vid Våtskär. Fortsatta undersökningar skulle dock vara av nöden för att erhålla värden av större tillförlitlighet även beträffande simfågelfaunan, såväl med avseende å de skoglösa som de skogklädda holmarna. Slutligen förtjänar nämnas att fiskgjusen är glädjande allmän i Pernå. Fågeln observerades dagligen såväl i trakten av Våtskär och Kjejsalö som längre inne i Pernåviken.

Zusammenfassung: Vogelbestandsaufnahmen in einigen kleinen südwest- und südfinnischen Schärengebieten. 1. Der Brutvogelbestand auf drei ganz kleinen, mit *Juniperus* und *Cynanchum* bewachsenen niedrigen Felsen im Kirchspiel Houtskär im Schärenmeer SW-Finnlands. Paaranzahlen im Text („inga häckfåglar“ = keine Brutvögel). — 2. Der Laridenbestand einiger Felsen („Kobbe“) des Gullkronafjärds im südlichen Schärenmeer, („inga måsfåglar“ = keine Lariden). — 3. Die Vogelfauna des Vogelschutzgebietes Nothamn in den Schären von Ekenäs, Finn. Meerbusen. Die Tabelle auf S. 29 gibt an: den Bestand auf 15 waldlosen Felsen und Kleininseln der äusseren Schärenzone, die durchschnittliche Paaranzahl auf diesen Schären sowie den Gesamtbestand der Schärenvögel des ganzen Schutzgebietes. — 4. Der Brutvogelbestand einiger kahlen Meeressfelsen auf dem Barösundsfjärd westlich Porkala. — 5. Der Brutvogelbestand eines im Kirchspiel Pernå etwa 25 km SW von der Stadt Lovisa gelegenen Schärengebiets auf der Grenze zwischen der bewaldeten und der waldlosen Schärenzone. Die Vogelfauna auf 16 waldlosen Felsen und Schären sowie die durchschnittliche Paaranzahl auf diesen Schären wird in der Tabelle (Risholm) gegeben. Hier wurde *Pandion haliaëtus* mehrmals sowie *Anser anser* einmal (2 Individ.) beobachtet.
